

Ett revolutionärt mellanspel i Frankrike.

Vi måste återigen upprepa att den seriösa kapitalistiska pressen, som *Le Temps* i Paris eller *Times* i London, har gjort en mycket mer korrekt och genomträngande bedömning av innebörden av junihändelserna i Frankrike och Belgien än vad Folkfrontens press har gjort. Medan de socialistiska och kommunistiska officiella organen, i hälar på Blum, talar om det har inletts ”en fredlig omvandling av samhällsregimen i Frankrike”, så hävdar den konservativa pressen bestämt att det har inletts en revolution i Frankrike, och att den under de kommande stadierna oundvikligen kommer att anta våldsamma former. Det vore ett misstag att betrakta denna prognos som endast eller huvudsakligen ämnad att skrämja egendomsinnehavarna. Storkapitalets företrädare är förmögna att mycket realistiskt följa den samhälleliga kampen. Tvärtom är småborgerliga politiker ytterst benägna att ta sina egna önskningar för verkligheten. Herrar ”reformerare” står mellan de två huvudklasserna, finanskapitalet och proletariatet, och föreslår att de två opponenter accepterar den medelväg som de ansträngt sig för att utarbeta i Folkfrontens generalstab, och som de själva tolkar på olika sätt. Men inom kort kommer de att få tillfälle att övertyga sig själva om att det är mycket lättare att försona klassmotsättningar i ledartiklar än i regeringsarbetet, i synnerhet mitt under en samhällskris.

I parlamentet slungades en ironisk anklagelse mot Blum för att han förhandlade om de strejkandes krav med representanter för de ”200 familjerna”. ”Och vem annars fanns det för mig att förhandla med?”, svarade premiärministerns slagfärdigt. Om det ska föras några förhandlingar med borgarklassen, då ska man välja de verkliga herrarna, de som kan ta egna beslut och utfärda order till andra. Men i så fall var det ingen mening med att så ljudligt ha förklarat krig mot dem! Inom ramen för den borgerliga regimen, och dess lagar och mekanismer, är var och en av de ”200 familjerna” ojämförligt mycket mer mäktig än regeringen Blum. Finansmagnaterna representerar det franska borgerliga systemets krona, medan Blums regering, trots alla sina valframgångar, bara ”kröner” ett kort mellanspel mellan de två stridande parterna.

För närvarande, under den första halvan av juli, kan det ytligt verka som om allting mer eller mindre har återgått till det normala. Men i själva verket pågår både i proletariatets djup och bland de härskande klassernas toppar, hart när automatiska förberedelser för en ny konflikt. Själva kontentan av situationen är att inte ens de torftiga reformer som kapitalisterna och arbetarorganisationernas ledare kom överens om i juni är genomförbara, eftersom de går utöver den nedåtgående kapitalismens förmåga i sin helhet. Finansvärldens toppar, som gjorde strålande affärer mitt under den värsta krisen, skulle givetvis kunna klara av både fyrtyotimmars-vecka, betald semester och så vidare, men de hundratusentals mellanstora och små entreprenörerna, på vilka finanskapitalet stöder sig, och på vars axlar den lastar kostnaderna för sin överenskommelse med Blum, måste antingen fogligt underkasta sig och gå i konkurs, eller i sin tur försöka lasta över kostnaderna för samhällsreformerna på arbetarna och bönderna, i deras egenskap av konsumenter.

Förvisso har Blum mer än en gång brett ut sig i riksdagen och pressen om de frestande framtidsutsikterna på en allmän ekonomisk återhämtning och snabbt ökande omsättning som kommer att göra det möjligt att betydligt minska produktionskostnaderna och därmed tillåta ökade utgifter för arbetskraften utan att behöva höja priset på varor. Dessa ekonomiska processer har observerats förr. De utgör en del av hela den framväxande kapitalismens historia. Det enda problemet är att Blum försöker planera för framtiden något som oåterkalleligen har försvunnit i det förgångna. Politiker med sådana avvikelser må kalla sig socialister och till och med kommunister, men de tittar inte framåt utan bakåt, och är därför en bromskloss på utvecklingen.

Den franska kapitalismen, med sin hyllade ”balans” mellan jordbruk och industri, inledde nedgången senare än Italien och Tyskland men inte mindre obevekligt. Detta är inte en revolutionär proklamation, utan ett oemotsägligt faktum. De franska produktivkrafterna har vuxit ur privategendomens begränsningar och det nuvarande stadiets gränser. Regeringsingripanden på grundval av den kapitalistiska regimen kan bara hjälpa till att flytta nedgångens olönsamma utgifter från en klass till en annan. Vilken klass kan det vara? När den socialistiska premiärministern tvingas förhandla om en ”mer rättvis” fördelning av nationalinkomsten kan han, som vi redan har hört, inte hitta någon mer värdig motpart än företrädare för de ”200 familjerna”. Eftersom finansmagnaterna har alla de grundläggande industriella, finansiella och handelsmedlen i sina händer, kan de flytta kostnaderna för överenskommelsen till ”medelklasserna”, och på just detta sätt tvinga dem att ta strid med arbetarna. Däri ligger situationens kärnpunkt.

Fabrikanter och köpmän visar sina kassaböcker för ministrarna och säger, ”Vi klarar det inte.” Regeringen, som påminner sig de gamla läroböckerna i politisk ekonomi, svarar, ”Ni måste minska produktionskostnaderna.” Men det är lättare sagt än gjort. Dessutom skulle, under nuvarande förhållanden, teknologiska förbättringar innebära ökad arbetslöshet, och i sista hand en fördjupad kris. Arbetarna, å sin sida, protesterar mot att de begynnande prisökningarna hotar att rasera deras erövringar. Regeringen beordrar prefekterna att inleda en kampanj mot de höga levnadskostnaderna. Men prefekterna vet av lång erfarenhet att det är mycket lättare att sänka tonläget hos en oppositionstidning än att sänka priset på kött. Vågen av prishöjningar ligger fortfarande framför oss.

Småfabrikanter, handelsmän och på sitt eget sätt även bönderna kommer att bli mer och mer desillusionerade på Folkfronten. De hade mycket mer direkt och naivt än arbetarna förväntat sig omedelbar frälsning. Folkfrontens grundläggande politiska motsättning är att den gyllene medelvägen politiker som står i ledningen för den, av rädsla för att ”skrämma” medelklasserna inte går utöver den gamla samhällsregimens begränsningar, det vill säga den historiska återvändsgränden. Samtidigt känner de så kallade medelklasserna – givetvis inte topparna utan gräsrotterna – vid varje steg att den har nått en återvändsgränd. De är på inget sätt rädda för djärva beslut, utan kräver tvärtom att man ska ta dem för att undvika snaran. ”Förvänta er inga underverk av oss!”, upprepar pedanterna vid makten. Men kontentan är just det faktum att utan ”underverk”, utan hjältemodiga beslut, utan en fullständig omvälvning av egendomsförhållandena – det vill säga om inte banksystemet, de viktigaste industrigrenarna, och utrikeshandeln samlas i statens händer – så finns det ingen räddning för städernas och landsbygdens småbourgeoisier. Om de ”medelklasser” i vilkas namn Folkfronten uttryckligen bildades inte hittar någon revolutionär djärvhet till vänster, så kommer de att söka den till höger. Småbourgeoisin har drabbats av feber och slänger sig oundvikligen från sida till sida. Under tiden väntar storkapitalet med förtröstan på en svängning som skulle möjliggöra en begynnelse för fascismen. Inte bara som en halvmilitär organisation bestående av borgarsöner med bilar och flygplan, utan som en verklig massrörelse i Frankrike.

I juni satte arbetarna de härskande klasserna under ett våldsamt tryck, men de slutförde det inte. De uppvisade sin revolutionära styrka, men också sin svaghet: avsaknaden av ett program och ett ledarskap. Det kapitalistiska samhällets alla stöttor och obotliga sår är intakta. Nu pågår en period av förberedelser av motdrag: förtryck av vänsteragitorerna, en allt giftigare agitation från högerns sida, experiment med prishöjningar, mobilisering av fabrikanterna för masslockout. De franska fackföreningarna hade innan strejken knappt en miljon medlemmar och närmar sig nu femmiljonerstreck. Denna aldrig tidigare skådade medlemsökning visar på de känslor som besjälar arbetarmassorna. Det är inte tal om att de utan kamp tänker acceptera att kostnaderna för deras erövringar läggs på dem själva. Ministrarna och de officiella ledarna är outtröttliga i sina uppmaningar till arbetarna att ta det lugnt och inte hindra regeringen medan den utarbetar en lösning på problemet. Men det ligger i sakens natur, att i så måtto som regeringen inte kan lösa några problem överhuvudtaget, att eftergifterna i juni uppnåddes tack vare strejken och inte tålmodigt väntande, och att varje dag kommer att visa att regeringen är bankrutt inför kapitalets motoffensiv, så kommer dessa entoniga uppmaningar snart att tappa sin styrka. Logiken i den situation som har uppstått ur segern i juni, eller rättare sagt halva skensegern, kommer att tvinga arbetarna att anta utmaningen och än en gång ta upp kampen. Regeringen skräms av dessa framtidsutsikter och går åt höger. Under direkt tryck från sina radikala allierade, och när det

kommer till kritan på de ”200 familjernas” begäran, förkunnade den socialistiska inrikesministern i senaten att man inte skulle tolerera några fler ockupationer av fabriker, magasin och jordbruk från de strejkandes sida. Sådana varningar kan naturligtvis inte få slut på kampen, men de kan göra den oändligt mer bestämd och intensiv.

En helt objektiv analys, som utgår från fakta och inte önsketänkande, leder följaktligen till slutsatsen att de två sidorna förbereder en ny samhällskonflikt, och att den med nästan mekanisk oundviklighet kommer att bryta ut. Inte ens nu är det svårt att i allmänna drag skissera denna konflikts karaktär. Under alla revolutionära perioder i historien har vi kunnat se två nära sammanbundna på varandra följande skeden: först massornas ”elementära” rörelse som tar motståndaren med överraskning och utverkar betydande eftergifter, eller åtminstone löften. Och sedan förbereder de härskande klasserna, som känner att grunden för deras styre hotas, sin hämnd. De halvt segerrika massorna visar otålighet. De traditionella vänsterledarna, som precis som motståndaren överraskades av rörelsen, hoppas kunna rädda situationen med hjälp av försonlig vältalighet, men det slutar bara med att de förlorar sitt inflytande. Massorna dras in i ny kamp nästan helt utan ledare, utan ett klart program och utan att inse de svårigheter som väntar. Denna motsättning som nästan ofrånkomligt uppstår ur massornas första halva seger har ofta lett till att de drabbats av nederlag – eller halva nederlag. Det finns nästan inga undantag till denna regel i den revolutionära historien. Men (den ingalunda lilla) skillnaden ligger i att det faktum att nederlaget ibland tar karaktären av vild flykt (som till exempel junidagarna 1848 i Frankrike) som gör slut på revolutionen. Men i andra fall visar sig det halva nederlaget bara vara ett *steg mot segern*: en sådan roll spelade till exempel Petrogradarbetarnas och -soldaternas nederlag i juli 1917. Det var just nederlaget i juli som innebar att bolsjevikerna växte och gick framåt, eftersom de inte bara på rätt sätt kunde bedöma situationen utan illusioner eller förskönande beskrivningar, utan också höll kvar vid massorna även under dessa mycket svåra dagar av misslyckande, offer och förföljelser.

Ja, den konservativa pressen gör en nykter analys av situationen. Finanskapitalet med sina politiska och militära reservtrupper förbereder sig kallblodigt för hämnd. Bland Folkfrontens toppar råder bara förvirring och interna stridigheter. Vänsterpressen begravs i långtråkiga moraliska predikningar. Ledarna kvävs av fraser. Ministrarna tävlar om att visa börsen att de är mogna statsmän. Tillsammans betyder allt detta att proletariatet kommer att gå in i den kommande konflikten inte bara *utan* ledning från sina traditionella organisationer, som var fallet i juni, utan också *mot* dem. Men det existerar ännu inget nytt allmänt accepterat ledarskap. Under dessa villkor kan man knappast räkna med en omedelbar seger. Om vi ska försöka sja om framtiden skulle vi snarare komma till följande alternativ: antingen junidagarna 1848, eller julidagarna 1917. Med andra ord: antingen vild flykt under många år framåt, med oundviklig seger för den fascistiska reaktionen, eller bara en allvarlig strategisk lärdom som leder till att arbetarklassen mognar, förnyar sitt ledarskap och förbereder villkoren för den framtida segern. Det franska proletariatet är ingen nybörjare. Det har ett stort antal epokgörande strider bakom sig. Det är sant att de nya generationerna varje gång måste lära sig av egna erfarenheter – men de börjar inte från början, och inte heller lär de sig allting en gång till, utan så att säga med hjälp av en snabbkurs. De mäktiga traditionerna genomsyrar arbetarna och underlättar vägvalet. Redan i juni hade den uppvaknande klassens anonyma ledare med magnifik revolutionär känsla hittat metoder och kampformer. De grundläggande processerna i massornas medvetande avbryts inte för en enda timme. Allt detta gör det möjligt för oss att dra slutsatsen att det nya skiktet av ledare inte bara kommer att vara massorna trogna under den oundvikliga och troligen inte alltför avlägsna konflikten, utan också kommer att kunna leda den otillräckligt förberedda armén från slaget utan att det blir vild flykt.

Det stämmer inte, som det påstås, att revolutionärerna i Frankrike påskyndar eller ”konstgjort” framprovocerar konflikten. Bara de mest trögtänkta polishjärnor kan tänka så. Marxistiska revolutionärer ser det som sin plikt att se verkligheten i vitögat och kalla saker och ting vid sitt rätta namn. Att utifrån den objektiva situationen dra de lämpliga slutsatserna om perspektiven för det andra skedet är att hjälpa de avancerade arbetarna att inte överrumplas, och göra de kämpande massornas medvetande så klart som möjligt. Detta är för närvarande uppgiften för ett seriöst politiskt ledarskap.

9 juli 1936